

О.В. Жилиякова, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

Р. Субачісне, PhD, проф. (*Вільнюський університет, Вільнюс, Литва*)

ВИЗНАЧЕННЯ ПАРАМЕТРІВ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ПІДПРИЄМСТВА ТОРГІВЛІ В УМОВАХ ТУРБУЛЕНТНОСТІ

Вивчення економічної літератури показало, що виникнення турбулентності в економічній системі пов'язано з тим, що зміни в зовнішньому середовищі відбуваються з високою швидкістю та по різному впливають на діяльність підприємства роздрібно́ї торгівлі. Для розуміння сутності турбулентних процесів, з метою їх врахування при формуванні антикризової стратегії підприємства роздрібно́ї торгівлі, слід визначити сутність самого поняття «турбулентність». Досить тривалий час «турбулентність» ототожнювалася з хаосом або шумом. Сьогодні ми можемо стверджувати, що якщо в макроскопічному масштабі турбулентний плин здається абсолютно безладним, або хаотичним, в мікроскопічному масштабі він є високо організованим. В діяльності підприємства роздрібно́ї торгівлі, як і в фізиці, такі турбулентні хвилі виникають випадково, їх розмір та амплітуда змінюються хаотично у певному інтервалі часу. Проте, на наш погляд, на виникнення турбулентних хвиль у зовнішньому середовищі підприємства все ж таки впливають ряд передумов, які слід визначати та враховувати при формуванні антикризової стратегії підприємства роздрібно́ї торгівлі.

Таким чином, ґрунтуючись на результатах проведеного теоретичного дослідження, щодо змістовного наповнення сутності ознак сучасного зовнішнього середовища, нами було визначено основні ознаки та встановлено їх контентнісний взаємозв'язок (рис. 1).

ґрунтуючись на визначених зовнішнього середовища, визначено, що рівень невизначеності зовнішнього середовища зростає зі збільшенням динамічності зовнішнього середовища та зв'язку між його факторами (або із ускладненням умов які виникають у ньому), тобто невизначеність породжує динамічність, чим більше невизначених факторів, тим більше швидкість впливу цих факторів на діяльність підприємства.

В той же час, ступінь динамічності зовнішнього середовища визначає темп та частоту змін факторів невизначеності. Підвищення складності, агресивності та непередбачуваності зовнішнього середови-

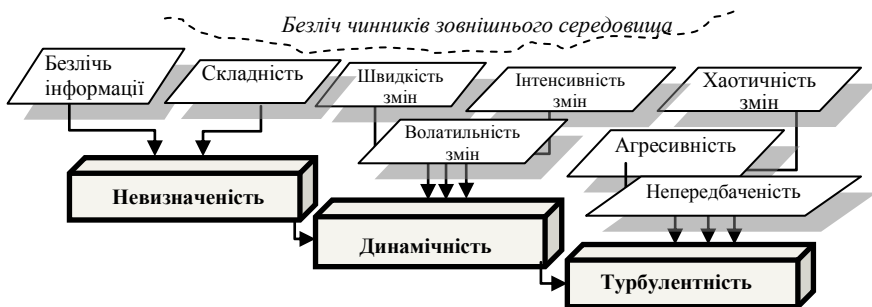

Рисунок 1 – Параметри сучасного зовнішнього середовища

ща, породжують виникнення турбулентних процесів.

Вважаючи на те, що кількість факторів зовнішнього середовища в різні періоди часу може варіюватися, змінюватися хаотично та мати різний ступінь агресивності, для підприємства роздрібної торгівлі характерні різні типи зовнішнього середовища.

Так, відповідно статичного зовнішнього середовища підприємства властива незначна кількість факторів зі слабо вираженою динамікою їх зміни. При даному типі зовнішнього середовища відмічається відносна гармонізація внутрішніх та зовнішніх процесів. Для динамічного зовнішнього середовища характерна обмежена різноманітність факторів, але ступінь їх мінливості в часі є досить високим. Своєю чергою, для реактивного зовнішнього середовища характерним є досить значна кількість і широка різноманітність факторів, відмінністю яких є незначна врівноважена мінливість. Для проактивного зовнішнього середовища характерним є досить значна кількість факторів, вектор змінюваності яких є слабо прогнозованим, їх вплив на діяльність підприємства роздрібної торгівлі є досить агресивним.

Таким чином, при формуванні антикризової стратегії підприємства роздрібної торгівлі та виборі її оптимального типу повинні бути враховані тип зовнішнього середовища та можливості суб'єкта господарювання протистояти руйнівним впливам турбулентних процесів у зовнішньому середовищі.